XXIII. évfolyam. Zomborban, 1900. évi március 20-án, kedden. 23. szám.

ELŐFIZETÉS:
Egész évre .. .. 12 kor.
Fél évre .. .. .. 6 kor.
Negyed évre .. 3 kor.
*
A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 20 fill., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 50 fillér.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 60 fillér.
A hirdetések BITTERMANN NÁNDOR ÉS FIA könyv- és kőnyomdájában fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fil. | Megjelen minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 20 fil.

A képviselőházból.

— Piukovits József beszéde. —

A költségvetési vita folyamán elhangzott tartalmas beszédek fényes sorában előkelő helyet foglal el *Piukovits József*, a kernyajai kerület országgyűlési képviselőjének eszmékben gazdag beszéde.

Szombaton a földmivelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával emelkedett szólásra. A társadalmi filozófus higgadtságával és bölcsességével és a nagytudásu közgazdász erős logikájával tárgyalta nemzeti közgazdaságunk rendkivül fontos kérdéseit.

Lelkének egész melegét és az ügy iránti rokonszenvét öntötte bele beszédébe, a mi nem maradt hatás nélkül.

Nagyszabásu és szakszerű részeiben és felette érdekes fejtegetéseiben bevezetésül a latifundiumok kérdésével foglalkozva, nem tartja aktuálisnak e kérdés szőnyegre hozatalát.

Beszélt a földbirtokosok helyzetéről. Alig van osztály, melyben a szakismeretnek, a kellő tanulmányoknak és az űzleti szellemnek oly hiányával találkoznánk, mint a magyar földbirtokos osztályban.

A földmivelési kormány legsürgősebb feladatai közé tartozik a gazdasági nevelésnek és az űzleti szellemnek, bár agitatorius uton való terjesztése. Pedig meg kell értetni a nemzettel, hogy alkotmányunk szakaszai értéktelen paragrafusokká zsugorodnak össze, ha nem biztositja azt az egyén anyagi függetlensége. Büszkeséggel tekinthetünk Deák Ferencre, Kossuth Lajosra, a kik a nemzetnek tett nagy szolgálataik mellett anyagi érdekeikkel nem törődtek, de az átlagos embernek nincs joga szegénynek lenni.

Annak dolgozni kell, hogy vagyonosodjék, de persze a tisztességes munkát érti a munka alatt és a vagyonos ember ideálja szemében nem a filiszter, hanem az, a ki vagyonával hazájának és embertársainak hasznára iparkodik lenni.

Beszélt a merkantilizmusról és konstatálja, hogy ezé a jövő és a mezőgazdasági érdekek háttérbe szorulnak. Azt hiszi, hogy a merkantilizmus és agrárizmus harcából a munka elve fog dicsőségesen kikerülni. Ma a mezőgazdaság csak akkor prosperálhat méltó sikerrel, ha abba belevisszük az űzleti szellemet is.

A középosztálynak a mezőgazdasági ipar segélyével kell magát megmenteni a végpusztulástól. Szakitani kell az előitélettel és meg kell értetni a magyar dsentrivel, hogy egyéni függetlenségét csak az anyagi függetlenséggel tarthatja fenn.

Az az anyagi függetlenség lebeg szeme előtt, mely becsületes munkával teszi boldoggá a magyar középbirtokost és mely a jólét folytán megmenti a szegény népet a socialismustól.

Sürgeti a nők bevonását a mezőgazdasági munkakörbe és kéri a minisztert, hogy minél többet vegyen fel a jövő évi költségvetésbe e célból.

A szövetkezeteket nemcsak űzleti szempontból kell megitélni, sokkal nemesebb feladatokat teljesitenek azok a jellemek fejlesztése terén.

A nemzetiségi kérdésben hangoztatja, hogy egy erőteljes nemzeti politika követése mellett önkényt meg fognak szűnni a centrifugális törekvések, a melyek most a nemzetiségi kérdés alakjában jelentkeztek.

A nemzetiségi vidékek gazdasági töllendülése nem fog erőt adni eme törekvéseknek, mert minél jobban inkább fejlődni fog a nemzetiségek anyagi és szellemi élete: annál jobban fognak ragaszkodni a magyar államhoz, a melynek határai közt boldogsághoz és vagyonhoz jutottak.

Idézi Ariost tündérét, ki arra volt kárhoztatva, hogy bizonyos időkben undok kigyó alakjában jelenjék meg. Ki ezen alakjában megsértette, ki lett zárva az áldásokból, a melyeket osztogatott, de a kik undoritó külseje dacára megszánták és oltalmazták, azoknak később természetes és szép menyei formájában nyilatkoztatta ki magát, kisérte lépteiket, teljesitette minden vágyukat, gazdasággal töltötte meg házukat, boldogságot adott nekik a szerelemben, győzelmet a háboruban. Ilyen tündér a szabadság!

Időnkint valami kigyó alakját veszi fel, csuszik, sziszeg, csip, de jaj annak, ki undorodva el akarná taposni és boldog az, ki magához meri fogadni aljas és félelmes alakjában: majdan jutalmat nyer tőle szépségének és dicsőségének napjaiban.

Bizalommal viseltetik a földmivelésügyi miniszter politikája iránt és azért a költségvetést elfogadja.

Élénk, feszült figyelemmel kisérte az egész képviselőház a rokonszenves szónoklatot, mely után bőven kijutott a szónoknak a meleg üdvözletekből és a szivélyes gratulációkból.

*

Az „Eötvös-alap"-ról.

A néptanitói kar, a melyre koszorus költőnk szerint az a feladat várakozik, hogy Magyarországot másodszor is megháditsa s a melynek jutalma ezért az életfogytig tartó szegénység — fogadalom nélkül, — hogy e szegénysége dacára is megfelelhessen nagy Eötvösünk szellemében a társadalmi élet terén reá várakozó népnevelői hivatásnak, ezelőtt 25 évvel megalkotta az „Eötvös-alapot", azt az „Országos tanitói segélyegyesületet", a mely a haza nepoktatásügyének összes munkásait a kartársi közélet erejével felekezeti és nemzeti különbségre való tekintet nélkül egyesiteni törekszik első sorban a végből, hogy példával mutassák meg, hogy miként lehet és miként kell e haza szegényebb sorsu polgárainak egymást abban támogatniok, hogy Istentől kiváló szellemi tehetségekkel megáldott gyermekeikből a nemzet javára és dicsőségére jeles polgárokat neveltethessenek. S a magyarországi tanitóknak ezt a nemzeti közérzületet is hiven gondozó jótékony egyesülete működésével a kormány és a művelt magyar társadalom joindulatát és pártfogását megnyervén, ezek támogatása mellett hovatovább mindegyre jobban megerősödött s az 1899-ik év végéig már számot tevő sikereket tudott fölmutatni.

Az „Eötvös-alap" az 1898—99 ik tanévben 186 szegényebb sorsu néptanitói család gondját enyhitette, mintegy 15,650 frtnyi, részint ösztöndijak, részint pedig egyéb segélyek alakjában nyujtott segélyösszeggel. Az ezen jóteteményekben részesült 186 tanitói csalad között volt vallást tekintve: 87 róm. kath., 35 ev. ref., 34 ág. ev., 15 izraelita, 2 gör. kath. és 2 unitárius. Áldásos működése azonban a jelen 1899—1900 ik tanév végéig előreláthatólag tetemesen kedvezőbb lehet a mult évinél is; mert az egyesület által megvásárolt épületben, a mely a magyarországi tanitók forró óhajtásának megfelelőleg s a legfelső engedelemmel a „Ferencz József Tanitók-Háza" nevet viselheti, az 1899-ik évi november 19-én dr. Wlassics Gyula miniszter, mint az „Eötvös-alap" főfelügyelője, megnyithatta már a vidéki tanitók jelesen tanuló fiai számára berendezett internátust.

A „Ferencz József Tanitók Házában" jelenleg 20 ifju teljesen ingyen, 34 pedig havonként 8 koronáért részesül tisztességes lakásban. Az internátusba felvett 54 tanuló közül jogballgató 14, bölcsészethallgató 16, rajztanárjelölt 5, orvosnövendék 5, műegyetemi hallgató 6, állatorvos-növendék 2, polgári iskolai tanárjelölt 2, kereskedelmi szaktanfolyam hallgató 1, iparművészeti iskolai

A „BÁCSKA" tárcája.

Kis kutyámhoz.

Egyedül vagyok ám,
Kis kutyám, azt nézed?
Várj csak, kapsz vacsorát,
Nem feledlek téged.

Magamnak nem izlik,
Akivel megosszam,
Nincsen itt! Isten őt
Őrizze az utban . . .

Ettél már, kis kutyám?
Feküdj le hát szépen;
Én még fönn maradok
Egyedül — az éjben . . .

S te már rég álmodod,
Hogy játszol a fűben . . .
És én még fönn leszek
Félkönyökre dűlten . . .

Tudod, egy gondolat
Nyugtalanit engem:
Ha földönfutóvá
Kellene majd lennem! . .

K.

„SZEGÉNY HENRIK."

(Kép a XIII. század német irodalmából.)

Irta és a zombori főgymn. hangversenyén felolvasta: **Megyesi Ferenc.**

(Vége.)

Itt feküdt egy nyomorult viskóban. Napról-napra kevesebbet zugólodott, de többet imádkozott. A becsületes paraszt, ki mindenét nyomorék urának köszönhette, lelkiismeretesen ápolta s vigasztalta a szegény beteget. Legszorgalmasabb őre a paraszt 12 éves leánygyermeke. Naphosszat ott ül a beteg ágyánál s tartja szóval s imával a nyavalyást. Sem a betegség undoritó volta, sem a ragályozás veszélye el nem riasztják. Gyermeki szive sajnálja a szegény urat s ugy szeretne rajta segiteni. Henriknek is tűrhetőbbé vált betegsége, mióta az ő „kis felesége", mint ápolóját tréfálva nevezte, ártatlan csevegéseivel mulattatta. Elbeszélte egész élettörténetét, hogy esett a betegségbe, hogy keresett gyógyulást, hogy keltette fel reményet egy pillanatra a szalernói orvos s hogy mily nyomorultan kell most elvesznie. A gyermek hallgatta az előadást s nagy szép szeméből ki-kicsordult egy könny. Henrik látta a siró leányt s megbánta szavait, mert azt hitte, hogy elbeszélése csikarta ki a leányka könnyeit.

E nap óta a leányka nagyon szótlan lett. Ott ült egész nap a beteg mellett, de nem szólt. Szemei a távolban kerestek valamit, valamin gondolkozott s ha megszólitották, összerezzent. Éjjel rendesen szüleinek lábánál feküdt. Mert nem tudott aludni. Könnyei, melyeket nappal visszatartott, szabadon ömölhettek. De csendes zokogása csakhamar hangos sirássá vált. A sirásra felébrednek a leány szülei. Előbb durván rátámadnak, hogy tőle nem alhatnak, majd baját kérdezik. Ő meg elmondja a mit urától hallott s kijelenti, hogy kész magát érte feláldozni. Erről persze hallani sem akar a két öreg. E jelenetismétlődik éjjelről éjjelre. A leány kérése, hogy egyezzenek bele kivánságába, egyre féktelenebb. Minden lehető érvet felhoz, hogy szüleit elhatározásának helyességéről meggyőzze. A köteles hálát uruk iránt, kinek szabadságukat s vagyonukat köszönhetik. Az Istennek tetsző áldozatért járó áldást. Azt, hogy reá e földön csak kisértés, nyomor s esetleg bűn vár, mig igy egyszerre megszabadulna mindettől s tiszta lelke a menyekbe jutna. Azt, hogy urának halálával ő rájuk is szomoru napok várnak, mig ha megmenti életét, hálából boldogokká teendi őket. Az ő halála meg különben sem veszteség rájuk, mert itt vannak testvérkéi, kik majdan helyét pótolják. E hosszas, minden éjjel ismétlődő okoskodásoknak — melyek a modern olvasó előtt egy 14—15 éves parasztleány szájából természetellenesnek látszanak — végre enged a két szülő. A leány boldogan áldja szüleit s alig várja a reggelt. Az első napsugár már ura ágyánál találja s a felébredőnek megteszi önfeláldozó ajánlatát.

Milyen Henrik lelke e szavaknál! Tehát meggyógyul, egészséges, boldog lesz megint! De elfogadhatja e gyermekleány ajánlatát, beleegyeznek-e majd szülei, képes lesz a fájdalmas halált eltűrni s boldog lesz-e, ha ez ártatlan gyermek fecsegését nem hallja? Kinos kétség. De az élethez való ragaszkodása győzött. Szeretné az ajánlatot elfogadni. A leány aggódva várja a választ s Henrik kétségeinél sirva fakad. Mikor pedig kimondja az igent, örömében nem találja helyét. Tehát meghalhat uráért s egyszerre megszabadul ez élet kinjaitól, boldogtalanságától.

Miért boldogtalan e gyermek? Honnét e természetellenes kivánság meghalni uráért? kérdezné talán egyikük, másikuk. Ez a költemény legkényesebb pontja, melylyel a felületesebb modern olvasó nem tud megbarátkozni. Igaz, hogy a feltett kérdésre a mű szavai nem adnak választ. De a mit a szó nem mond el, sokkal ékesebben fejezi ki a hallgatás. A sorok közt is kell olvasni s akkor világos

Gyomor-bélhurut és elhájasodásnál a
10—2

Ferencz József keserűviz

gyógyhatása páratlan. Ajánlatos csakis **Ferencz József** vizet kérni és nem budai vagy egyéb elnevezést használni, mert több csekély értékű viz csalódásig hasonló vignettákkal jön forgalomba.

Mai számunkhoz melléklet van csatolva.

tanuló 2, üvegtechnikus 1. — Vallás szerint: róm. kath. 24, ág. ev. 16, ev. ref. 8, izraelita 4, gör. kath. 2. Elemi iskolai tanitónak a gyermeke 45, polgári és kereskedelmi iskolai tanáré 6, kisdedóvóé 1, középiskolai tanáré 2. — Illetőségüket tekintve 24 vármegyéből valók. A tanulók rendelkezésére áll az internátusban 11 háló-, 3 munka- és 1 társalgó-terem, 1 zongora, 11 lap és egy könyvtár.

Az internátus gondnokává az egyesület Józsa Mihály kir. segédtanfelügyelőt választotta meg, a kit ezen minőségében a közoktatásügyi miniszter is megerősitett. Az intézetet az egyesület által elkészitett és a kormány által jóváhagyott szabályzat értelmében, részben a közoktatásügyi miniszter által kinevezett, részben pedig az egyesület által megválasztott igazgató-tanács kormányozza, a melynek hivatalból tagjai az „Eötvös-alap" főfelügyeletével is megbizott miniszteri biztos, az egyesület elnöke, titkára és pénztárnoka és a „Ferencz József Tanitók Házának" a gondnoka, továbbá az „Eötvös-alap gyűjtő- és kezelő országos bizottsága" esetről-esetre kijelölendő országos jellegű, közoktatásügyi egyesületek egy-egy képviselője. Az internátusra az egyesület a mult évben 7215 forintot forditott, mely összegnek a nagyobb részét az épület átalakitása és az intézeti helyiségeknek a berendezése vette volt igénybe.

Az internátus gondnokának azt a törekvését, hogy a tanitók fiainak ezt az áldást-osztó hajlékát a hazafias közérületnek és testvéri szeretetnek szelleme hassa át, az ifjuság is magáévá tette; ebben az intézetben mindenki hiven teljesiti kötelességét, mindenki iparkodik az általa választott pályára való előkészülés fáradhatatlan munkájában tőle telhető szorgalommal, odaadással megfelelni a feladatnak, a melyre vállalkozott.

Az „Eötvös-alap" gondozói a jelen tanévben is ki tudták a budapesti vendéglősök jóvoltából s egy-két testületnek és asztaltársaságnak a segedelmével eszközölni, hogy a vidéki tanitók és tanárok jelesen tanuló fiai közül itt Budapesten egyszázketten részesülhessenek az ingyen déli étkezés jótéteményében. A szabad-asztalt étkező ifjak közül vallást tekintve van 56 róm. kath., 26 ág. ev., 10 ev. ref., 4 gör. kath. és 6 izraelita. — Miként az egyesület f. évi költségvetéséből kitűnik, az „Eötvös-alap a jelen tanév végével az egyesület kötelékébe tartozó egyének között ösztöndijak és segélyösszegek alakjában 6400 koronát oszthat szét. Fennállása óta máig az „Eötvös-alap" 369 esetben nyujtott már segélyt, 550 esetben pedig ösztöndijat és 461 tanuló számára szerezte meg itt, Budapesten az ingyen déli-étkezés jótéteményét s igy az internátus kedvezményeit számba sem véve, máris 1380 tanitó-családot részesitett támogatásban; az általa nyujtott jótétemények értéke pénzben kifejezve jóval meghaladja a 97000 frtot.

Az egyesület tőkésitett vagyona azonban a mult év végén sem haladta meg a 107,000 forintot; mert a magyar tanitóság nagy többsége sok ideig távoltartotta magát az „Eötvös-alap" ügyeitől! A mult évben azonban, a mikor az egyesület a közoktatásügyi miniszternek és minisztertanácsnak buzditó, bátoritó és pártfogó kegyelmére támaszkodva a tanitók fiainak internátusát megnyithatta és a „Magyar Tanitók Országos Bizottságával" egyetértőleg a „Néptanitók Lapja" által is támogattatván, erelyesebb mozgalmat inditott meg annak a tőkének az egybegyűjtése céljából, a mely a Budapesten és Kolozsvárott a kormány által felépitendő „Tanitó Házak"-ban szervezendő „Tanuló Otthonok" fenntartásához megkivántatik, — a magyarországi tanitók nagy többsége magáévá tette és tiszteletreméltó áldozatkészséggel felkarolta az „Eötvös-alap országos tanitói segélyegyesületének" gondozását. A magyar tanitói kar a mult év második felében 150,000 koronával jóval többet ajánlott fel az „Eötvös-alap" céljaira s a „Tanitók Házának" alapjára és ezóta nagy önmegtagadással fizetgetik, még a legszerényebb anyagi körülmények között élő néptanitók is a felajánlott összegeknek önként magukra vállalt részleteit.

Az önsegély eszméje áthatotta már a magyarországi tanitóság nagy többségét is s bizonyosak lehetünk az iránt, hogy arra az időre, a midőn az „Eötvös-alap" gondozói átvehetik a nemzet törvényhozói által a közoktatásügy munkásainak jelesen tanuló és példás magaviseletü gyermekei javára felállitandó „Tanitó Házakat", e haza népoktatásügyének munkásai a saját erejükből is igen tekintélyes összeget bocsáthatnak a Budapesten és a Kolozsvárott megnyitható „Tanuló Otthonokat" fönntartó egyesület rendelkezésére. Amde bármily nagy legyen is a haza közoktatásügyi munkásainak az áldozatkészsége, azt a nagy pénzalapot, a mely a „Tanuló Otthonok" fenntartásához megkivántatik, a saját erejéből előteremteni még sem lesz képes. Hiszen köztudomásu dolog, hogy hazánk közoktatásügyi munkásainak nagy többsége, a néptanitók, kevés kivétellel ma még országszerte igen csekély javadalommal birnak és hogy mégis még a legcsekélyebb javadalommal ellátott néptanitókra is többfele társadalmi teher várakozik. Minden egyes, népnevelői hivatását helyesen felfogó tanitónak részt kell vennie a tanitói szakszerü müveltséget fejlesztő egyesületekben; mindegyiknek olvasnia és tanulmányoznia kell a szaklapok és ujabb könyvek egyikét-másikát; és egyik sem vonhatja ki magát teljesen még a nemzeti és emberbaráti célok megvalósitása érdekében meginditott mozgalmakból és adakozásokból sem.

Hogy pedig az „Eötvös-alap országos tanitói segélyegyesülete" mindezeket tudva, mégis magára merte vállalni a budapesti és kolozsvári „Tanuló Otthonok" fenntartásának a gondját és kötelességét, — tette és tehette ezt abban a reménységben, hogy a müvelt magyar társadalom ezentul még nagyobb mértékben fel fogja a magyar tanitóságnak azt az egyesületét karolni, a mely az „Eötvös alappal" és az ezzel kapcsolatos „Tanitók Házainak" alapjával oly nemzeti közvagyont gyüjtöget hazánk javának előmozditása céljából Isten dicsőségére, a mely végtelen időkig mindenkor a magyarországi tanitók és tanárok gyermekeit fogja abban támogatni, hogy életpályájukra, a nemzet hüséges szolgálatára minél tökéletesebben előkészülhessenek.

És a magyar tanitóságnak ez a reménysége be is fog teljesedni és pedig nemcsak azért: mert a müvelt magyar társadalom nagy többsége érzi, tudja, meg van afelől győződve, hogy közoktatásügyünk munkásainak s kiválóképpen pedig a néptanitóknak az egész nemzet sokkal tartozik, mert szolgálataikat eddigelé nem méltányolta kellőképpen, — hanem azért is, mert hiszen senki sem tudja bizonyosan, hogy nem a saját ivadékainak a jólétét mozditja-e elő, a midőn azt a nemzeti közvagyont gyarapitja, a melyet a tanitóknak ez az országos segélyegyesülete gyüjtöget össze. Avagy ki tudná azt előre megmondani, hogy nem jut-e egyikmásik ivadéka a tanitói pályára?

Egyébként az „Eötvös-alap" huszonöt-éves multja is eléggé beigazolhatja a tanitóságnak a müvelt magyar társadalom által való felkaroltatásba helyezett hitét és reménységét. Maga az „Eötvös-alap"-ot gondozó egyesület vallja és hirdeti a legőszintébb hálás szivvel, hogy az általa eddigelé felmutatható sikert és eredményeket csupán csak az ország közoktatásügyi államférfiainak és a müvelt magyar társadalomnak a támogatasával érhette el és hogy az egyesület kérő és könyörgő szava sohasem hangzott el eredménytelenül sem a haza nemesen érző polgárai, sem pedig az ország közoktatásügyének vezetői előtt. Nemzeti büszkeséggel hirdeti az egyesület ország-világ előtt, hogy nincs állam, a mely a maga közoktatásügyi munkasait jelesen tanuló gyermekeinek a neveltetésében oly hathatósan támogatni hajlandó volna, mint Magyarország, a mely az idén 500,000 forintot vett fel költségvetésébe a „Tanitók Házainak" a felépitésére és berendezésére; hogy nincs nemzet, a melynek olyan főuri családja volna, a mely oly fejedelmi ajándékot adhatott volna közoktatásügyi munkásainak, mint a minővel báró Eötvös József családja a magyar tanitóságot megörvendeztette, a midőn a nagy nemzetnevelő Eötvös Jozsef báró műveinek tulajdonjogát a „Tanitók Házai" alapjának adományozta: és hogy nincs Európában hazánkon kivül oly egyetemi város, a melyben évről-évre annyi nemesen érző polgár akadna, a kik, miként a budapesti vendéglősök ipartársulatának a tagjai — naponként szives készséggel száznál is több jelesen tanuló ifjut látnak el az ingyen déli étkezhetés jótéteményével: stb.

A midőn mindezeket e becses lapok olvasóinak jóságos figyelmébe ajánljuk, egyuttal azzal a kérelemmel járulunk hazánk polgáraihoz; nyujtsák ki segitő jobbjukat és támogassák kegyes adományaikkal az „Eötvös-alapot", a melynek pénztárosa Schmidt Albin (Budapest, VII. Wesselényi-utca 44. sz.

Az „Eötvös-Alap" elnöksége.

Március 15.

— Ünneplés a vidéken. —

Ötvenkét esztendeje annak, hogy a magyar nemzet ujra született. Dicsőséges harcban, véres küzdelemmel megszerezte szabadságát. És azt a nagy napot, melynek dicsőséges históriája ragyogó betűkkel van megörökitve minden időre a történelem lapjain, ünneppé avatta népünk és évről-évre felujuló hazafias lelkesedéssel üli meg.

A szabadság ünnepnapját vármegyénkben is nagy bensőséggel ünnepelték meg, a mit a mindenfelől érkezett tudósitások tömege bizonyit.

A vármegyénkben lefolyt magasztos ünnepekről tudósitásaink a következők:

*

Apatinban. Március tizenötödikét Apatinban is megünnepelték. A polgári kaszinóban este 8 órakor a következő ünnepély folyt le. Katzenberger Miklós elnök megnyitotta a diszközgyűlést s felkérte a dalárdát egy hazafias dal eléneklésére; a dalárda erre a Hymnust elénekelte. Száhl József a Szózatot német forditásban elszavalta. Bászler István magyar alkalmi felolvasást tartott. Rózsa Dezső elszavalta a Talpra magyart. Gurka Márton német alkalmi felolvasást tartott s végre a dalárda elénekelte a Szózatot. Az ünnepély fényesen sikerült s minden egyes szereplő nagy óvációban részesittetett. Ezután 80 teritékű bankett következett, melyen hölgyek is részt vettek. Lelkes felköszöntőkben hiány nem volt s az igazi magyaros mulatság reggelig tartott.

Hódsághon. Hódságh községében is fényesen ünnepelték meg március 15 ikét. Az előestén a Társaskör helyiségeiben gyűlt össze fényes közönség bankettra, melynek folyamán Szendy István községi jegyző emelte ki a nagy nap fontosságát, utána többen is felszólaltak s a férfitársaság lelkes hangulatához a jelenlevő hölgyek is teljes szivvel csatlakoztak.

A bankettet tánc követte, melynek csak a hajnal vetett véget.

Másnap, március 15-ikén délelőtt ünnepi misét hallgattak a róm. kath. plébánia-templomban; délben a Polgári kaszinó helyiségében volt bankett, melyen az intelligencián kivül számosan vettek részt a földmives osztályból is. Azonkivül a járásban még élő negyvennyolcas honvédek is hivatalosak voltak, kik szép számmal jelentek meg

A nap jelentőségét kiváló szónoklatokban Mayer Károly kir. járásbiró és Korény Béla földbirtokos méltatták; előbbi magyar, utóbbi német nyelven. Mindketten a nagy eseményeket oly élénk szinekkel ecsetelték, hogy valósággal magukkal ragadták hallgatóikat, kik nemes buzgalmukat élenk tapsokkal s éljenekkel jutalmazták. Mayer Károly beszédét itt közöljük:

Uraim! A minden szép és nemes iránt lelkesen hevülő polgári kaszinó tagjaiból alakult rendező bizottság megtisztelő bizalma folytán, nekem jutott a szerep, hogy március 15-ikének jelentőségét méltassam. Miért ünnepeljük tehát mi március 15-ikét? A 18. század végén lezajlott francia forradalom felszinre vetette a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit. Az eszmék lassanlassan tért hóditottak, de a hatalmasok, féltve hatalmukat, a mozgalmakat vérbe fojtották. A mi martirjaink ott nyugszanak a vérmezőn. Hosszu idő után csak 1848-ban a pozsonyi országgyűlésen történtek hatása alatt a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit nyiltan kezdték hirdetni. Lelkes Ifjak Irányi Dániel, Jokai Mór, Vasvári Pál, Petőfi Sándor, Bulyovszki Sándor és mások 1848. év március 15-ikén a szabadság, egyen-

---

lesz az elbeszélés s megkapjuk kérdésünkre a választ. Hogyan?

A lovag, mint tudjuk, 3 évet töltött a paraszt házában, a leányka folyton ápolta s a 12 éves gyermekből 15 éves hajadon lett. Urát szánta, a szánalomból szeretet, a szeretetből szerelem lett. Olyan titkos, mondhatnám öntudatlan szerelem, melyet csak az a leány érezhet, kit a modern élet frivol szelleme meg nem érintett. Érezte e parasztleány, ki távol az emberek lakóhelyétől, csak szüleit és testvéreit ismerte, hogy e szegény beteget szereti, hogy neki drága, hogy ő boldognak érzi magát, ha mellette van, rosszul esik szivének tőle távol lenni. Érezte, hogy ha betege meghal, vigasztalan marad, hogy a földnek számára nem lesz öröme. Szerette tehát a beteg lovagot anélkül, hogy szűzi érzelmének nevet adott volna. Szerette anélkül, hogy tudta volna, hogy szereti.

Kérdem már most ideálisabb, még meg nem fásult hallgatóimtól, vajjon lehetetlennek tartják, hogy a szerelem ily elhatározásra képes volna?

Sokan hibául rótták fel a 13. század e nagy dalosának, hogy e természetes, költői magyarázatot mellőzte s a helyett hosszas theologiai s filozofiai reflexiókat adott a leány ajkaira. Nem mellőzte, ez egyedül elfogadható okot. Csak nem mondta el. Minek is? Érzi azt mindenki, ki művét lélekkel olvassa s érezte minden korabeli olvasója. A leány pedig öntudatlanul is előtörő szerelmét rejtegette az okoskodások mögé, melyekkel szüleinek beleegyezését óhajtotta megnyerni. S a mit a leány nem mond el — hiszen nem is tudta — minek mondta volna a költő? A szenvedélyes hang, a leány egész viselkedése, különösen a költemény vége felé, ékesebben beszélnek, mint bármely magyarázat. Én azt mondom, nagyobb művészet volt ezt a sorok közé helyezni egy egész hosszu (1530 sorból áll) költeményen át, mint 2—3 rövid sorban kifejezni.

Az áldozat tehát elfogadtatott. Megható bucsu után utnak indul a bélpoklos és kisérője. A salernói orvos hihetetlennek tartja a leány önkénti elhatározását. Azt hiszi pénzzel vették meg hozzátartozóit s a leány erkölcsi kényszer folytán cselekszik. Sajnálja is a gyönyörű szép, életreval ó leányt. Szeretné őt elhatározásában megingatni. Élénk szinekkel, rendkivül jellemző leirással, felsorolja a kinos halál mozzanatait, hogy az olvasó szinte testén érzi már a kést. Figyelmezteti rá, hogy ha erős akarata csak egy pillanatra elhagyja s a fájdalmak alatt csak egy jajszó hagyja el ajkát, vagy a megbánás csak egy pillanatra is lelkéhez fér — hiába volt minden. Vérét hiába ontja, ura meg nem gyógyul.

Fölséges e párbeszéd a gyermek s az orvos közt. Hűen vázolni nem tudom. Elhatározása rendületlen voltának tudatában nevetve mondja a tudosnak: „Félek, de attól, hogy munkánk az ön gyávasága miatt abbamarad."

Az orvos látja, hogy a leány elhatározása komoly, elviszi boncoló szobájába. A leány vigan, mintha táncra menne, követi. Ott áll már az asztal előtt. Leveti ruháját s hogy gyorsabban elkészüljön, a sok oldozás helyett kettéhasitja a szövetet. Hisz ugy se kell többé. El se pirul, midőn az asztalra fekteti a szinte remegő tudós. Aztán leszijjazza kezeit s lábait, elővészi a kést. A leány egy pillantást vet az égre. A tudós még remél. Hátha megbánja tettét?! Köszörűkövet vesz elő s lassan dörzsöli rajta kését. A leány már unja a várást s sietteti az orvost. Meddig tűrje még ura a szörnyű betegséget? Az orvos nem tudja mi tevő legyen. Ugy sajnálja a leányt, hisz oly szép, oly jó! Egyszerre heves dörömbölés hangzik a bezárt ajtón s valaki „megállj"-t kiált. A leány türelmetlenül sürgeti a vágás megtételét. Régen készek lehetnének. Ő a tulvilágon, ura egészséges. Ime most háborgatják. Ne hallgasson a zajongóra. Hadd várjon egy-két percet. De nem ugy az orvos. Neki kapóra jön a látogató.

A beteg lovag volt. Megbánta beleegyezését. A leányt meg kell menteni. Ő nem méltó ily áldozatra. Inkább szenved éveken át, sembogy ily nemes lény miatta meghaljon. Megérdemelte szenvedéseit, mert egészséges korában a világ örömeinek élvezése közben megfeledkezett Istenről.

A műtét elmaradt. Beteg s ápoló visszaindul. A beteg nyugodtan s megelégedve, a leány sirva, fájdadalommal.

De ime! Henrik lovag ép, egészséges. Csoda történt, meggyógyult. De mi értjük e csodát! Megbánta azt, hogy Istenről megfeledkezett, belátta, hogy a nyavalya Isten igazságos büntetése, már nem ragaszkodik az élethez mint a legtőbb jóhoz és Isten levette róla a bajt. Ő persze a leány önfeláldozásának tulajdonitja gyógyulását. Hiszen a leány áldozata teljes volt. Nem rajta mult, hogy végre nem hajthatta. Isten nem akarta elfogadni a szörnyű áldozatot s meggyógyitotta a beteget.

Boldogan térnek vissza A leány örül, hogy ura egészséges, de azért jobb szerette volna, ha érte meghalhatott volna. Ime! a mire előbb rámutattam, az öntudatlan szerelem, melyre nem is gondolhatott volna, hiszen a beteg nagy ur, lovag, ő pedig pórleány.

Henrik régi hire, dicsősége visszajön. De életének megmentőjét nem tudja feledni, jó szive, szépsége mindig szemei előtt van.

Összehivja tehát barátait, elmondja csodálatos meggyógyulását s kérdi őket, vajjon méltatlan-e ily leány, hogy lovag nejévé legyen? A felelet: nem az s a leány Henrik arája lesz. Ekkor már boldog s örül, hogy nem kellett meghalnia.

Ez a mi költői beszélyünk. A véráldozat, a nő önfeláldozása a szeretett férfiért régi mythoszon alapuló népmonda, mely épp ugy található fel az indus, mint a görög és germán költeszetben. Itt a középkor vallás-erkölcsi felfogása szerint módosult. A csodálatos gyógyulás, kezdetben valószinűleg a monda velejét képezte, itt többé nem mozgatója az elbeszélésnek. Tulajdonképen nem is csoda A beteg meggyógyul, mert magábaszállásával kiengesztelte Istent. A betegség megszűnt, mert megszűnt az ok, mely miatt Isten azt rábocsátotta.

Az egész költői elbeszélés nem is legenda, mert minden ténye, még a csoda is, lélektanilag indokolható s az olvasó nem is érzi, hogy csodával áll szemben. Nem legenda, hanem novella, mely eltekintve a tárgy vallás-erkölcsi oldalának éles kidomborodásától, a legmodernebb olvasót is gyönyörködtetheti.

Nem fejtegetni, nem tudományt árulni, nem ismeretet terjeszteni akartam! Csak figyelmüket akartam felhivni a 12. és 13. század német irodalom rendkivül szép tárgyaira. Talán lesz még alkalmam e tárgyra visszatérhetni. Nem csak ez apróságokat, hanem több idővel, nagyobb helylyel rendelkezve költői szépségekben hasonlithatatlanul szebb és nagyobb alkotásokat szeretném szemeik elé vezetni.

Ha dolgozatomnak sikerült parányi figyelmet ébreszteni tárgya iránt, megoldotta feladatát s én elérem célomat.

---

lőség és testvériség eszméit hirdetve népgyűléseket tartottak és megalkották a 12 pontot, követelve: sajtószabadságot, felelős miniszterium ot, évenkénti országgyűlést, törvényelőtti egyenlőséget, vallásszabadságot, nemzeti őrsereget, közös teherviselést, esküdtszéket, urbéri viszonyok megszüntetését, nemzeti bankot, katonaság esküdjék meg az alkotmányra, katonáinkat ne vigyék külföldre, külföldieket vigyék el, uniót Erdélylyel. Azután legyen béke, szabadság, egyetértés. És alig telt egy hónap az 1848-iki törvényhozás ez értelemben meghozta a törvényeket és azok szentesitve is lettek. De sajnos, az óhajtott eredmény be nem következett. Béke helyett kardcsattogás, puskaropogás és ágyudörej következett. Dicső harcok, a haditudomány által dicsőitett fényes fegyvertények hirdetik a magyarok hősiességét és hazaszeretetét. De ez mit sem használt. A tulerő rabigába döntötte a nemzetet, elkövetkezett a rémuralom és elhultanak legjobbjaink. A golyó és kötél korszaka után ismét derengeni kezdett. A kiscelli zarándoklat, a melyen tizezrek vettek részt, nem volt egyéb mint a magához tért felocsudott nemzet tüntetése közel az osztrák határhoz a kényuralom ellen. Az adófizetés megtagadása, csendes tüntetések és más dolgok észretéritették a hatalmasokat. És végre a hatalom belátta hibáit. Elkövetkezett az 1867-ik évben a teljes kibékülés és az 1848. eszmék legnagyobb részt megvalósultak. Van-e szabadság? A föld népe és a föld felszabadult. Van-e egyenlőség? A törvény előtt szegény és gazdag egyenlő. Van-e testvériség? Ez az eszme, sajnos, nem valósult még meg egészen. Kiknek köszönhetjük első sorban tehát mindezeket? A március 15-iki ifjaknak és azon lelkes hazafiaknak, a kik fegyverrel a kezükben küzdöttek a hazáért és a kiknek szerencsésen életben maradt képviselői itt ülnek közöttünk. A márciusi ifjak emlékére és a köztünk ülő honvédek egészségére üritve poharamat, annak az óhajnak adok kifejezést, vajha nyelvben már mind egyek lennénk és vajha e hazában mindenki szivében oly magasan lobogna a hazaszeretet lángja, mint a márciusi ifjak és a hős honvédek kebelében lobogott.

Utánuk dr. Szabó József kir. közjegyző felköszöntötte Scultéty Ede ügyvédet, a nagy idők egyik tanuját, ki erre élénk ovációk tárgya volt.

Szép felköszöntőket mondtak még Szondy Lajos, Klein Richárd és Berkes Rezső s mások s a társaság sokáig együtt maradt, ünnepelve a nagy nemzeti ünnepet, melynek ünneplése évről évre mindig nagyobb mérveket ölt e tisztán németajku, de hazafiasan érző és gondolkodó községi lakosságnál. Éljenek!

Ujvidéken is lelkesen megünnepelték a szabadság napját. Hazafias dalokat énekeltek, szavalatokat tartottak. Egy ötszáz főből álló körmenet dr. Nemes, a függetlenségi párt elnökének lakása előtt megállapodott s hallani akarta az ujvidéki függetlenségiek népszerű vezérét. Ez azonban nem volt otthon, mire a körmenet hatalmasan megéljenezte.

Gomboson. A központi „Polgári Olvasókör“ mint előre jelezve volt, ez évben is hazafias nagy lelkesedéssel ünnepelte a jogegyenlőség születésének dicső emléknapját. Az előkészület, dacára a mostoha időnek, nem veszett kárba.

A programm szerint reggel $^1/_2$8 órakor az állami népiskolai tanulók testületileg jelentek meg az isteni tiszteleten, nem különben a községi elüljáróság és számos polgár, kik t. i. a nap jelentőségét fölfogni képesek voltak.

A programm további letárgyalása után 3 órakor lett folytatva, mikorra már a vasuti pályaudvarról is fölvonult a diszlobogós és kokárdás ünneplő közönség és iskolás sokadalom Hernády Márton főnök és Zatskó Alajos tanár urak vezetése alatt. A körbe való megérkezésüket 3 mozsár durranása jelezte s mivel a garabonciás márciusi havazás miatt a kálvária halomhoz tervezett diszmenet megtartható nem volt, a községház előtt rögtönöztetett egy emelvény és itt tárgyaltatott le a változatosságban dús programm óriási hallgatóság éljenzése közt.

Hernády Márton ur eszmékben gazdag ünnepi beszéde, mely $^3/_4$ órát vett igénybe, emelkedett szinvonalánál fogva igazán méltó volt az ünnepélyhez (kár, hogy a közzétételre megszerezhető nem volt!) ugyszintén a többi hazafias szavalatok meglepően sikerült előadása is, nem különben a hatásos vegyes kardalok.

Az erkölcsi sikerekben gazdag rendezőség és szereplő közönség Hernady ur lelkesitő záró szavai után trikolórok alatt a központi körbe vonult, hol barátságos eszmecsere fejlődött a dicső emléknap alkalmából szőnyegre került történeti események felett.

Este, mintegy 50 teritékű bankett volt, melyen hangulatcsinaló, kedélyes hölgyeink is részt vettek, majd a szónoklati tanfolyam következett, mely közben-közben társasjátékokkal és dalokkal füszereztetett az örök ifjuság által. — Az első felköszöntő az angyali karra mondatott. Azzal kezdte a szónok, hogy Gomboson a márc. 15 iki 3 as eszme: a szabadság, jogegyenlőség és testvériség megtestesülve van, azért méltóan ünnepelhetjük e napot. Itt a hölgyek most is azok a régi magyar nők, kinek kedvessége és szeretetrevalósága egykor az egri várban félistenekké tette a hazaszeretet bajnokait. Üdvözlöm önöket keves hölgyeink, kik, mint egykor a nemesség a jobbágyat magához emelte: ugy kedvességük ma az egyenlőség elvénél fogva leszálltak angyali szárnyakon hozzánk és énekkarunkat angyali karrá varázsolták, majd köztünk maradván angyalokkal lettünk egyenlőkké, minthogy földi mennyországgá tették ünnepi közgyönyörüségünket. Erre a szép angyali társadalomra üritem ki poharamat, kivánva, hogy a magyarok Istene tarsa meg ezen jó szokásában továbbra is.

Majd Szobonya Fabián az állami tanitótestületet köszöntötte fel, azt kivánta neki, hogy ne legyen jobb hazafi, csak mint a volt községi tanitók voltak; ne csüngjön jobban hivatása kötelességein, csak mint a volt községi tanitók, s ne legyen vallásosabb se, csak mint a volt községi tanitók; mert ha az új állami tanitók a volt községi tanitóktól veszik át a fönnebbi tulajdonokat: akkor uj gazdájuknak a miniszter urnak öröme telhet bennünk, mert nyomukban áldás fakad Istentől, mely pedig csak a becsületesen végzett emberi munkának szokott eredménye lenni.

A rendezőség részéről a következő szavak hangzottak el: — Már rég óta bibelődünk e kedves kötelességgel, t. i. a jogegyenlőség emléknapja népünnepélyének rendezésével, de a kivánt eredményt még nem értük el. (Közbeszólás: az nem áll!) Ismétlem, hogy a rendezőség részéről kifejtett fáradságnak megfelelőleg a a nép részéről nem volt meg a kellő erkölcsi támogatás. (Közbeszólás: Igy értve: Igen!) Pedig hát célunk az vala, hogy a nép vérébe átvigyük e nemzeti ünnepnapot, hogy e napon szegény, gazdag, alacsony és magas rangú együtt ünnepelje a jogegyenlőség e történelmileg is páratlanul álló emleknapját, mint ahogy a zsidóság ma is megünnepli az egyptomi rabszolgaságból való kiszabadulasát, pedig mennyit szenvedtek még a szabad hazába jutottak s azóta azt el is vesztették. A magyar polgár pedig kivivott összes jogainak birtokában van ma is. Helyén valónak tartom fölhozni, hogy meg van irva: „A mely nép nem tud lelkesülni nemzeti multja történelmi dicsőségén, az nem érdemel szebb jövendőt!“ . . . Elismeréssel adózom azoknak, kik az ünnepély erkölcsi sikerét szives közreműködésükkel elősegiteni kegyesek voltak. Itt meg kell emlékeznem főképen Hernády Márton állomás főnök urról, ki ugy a saját mint hazafias, derék közreműködő gárdájával ünnepélyünk nívóját oly annyira emelte, hogy a bácskai szabadságünnepélyt rendezők díszes sorába egyenlő rangban joggal sorakozhatunk. A rendező-kör nevében köszönöm a faradságot nem ismerő szives közreműködést, adja a gondviselés ura, hogy jövőre ismét együtt találjon bennünket a hazaszeretet.

Ezután Berecz Károly községi jegyző szólott, körülbelül ezeket mondván: Nem kenyerem a beszéd, de ezuttal szólanom kell. Nem a szereplőkről és rendezőkről akarok szólni, mert azt tudom, hogy őket semmi más, csak hazafias cselekedetük öntudata vezérelte s egyéb elismerésre nem számitanak. De az elnök ur iménti szavai, hogy a kiknek főképen szól ezen ünnep, azok nem eléggé méltányolják e nap jelentőségét, holott e napon általános nemzeti ünnepet kellene ülni, . . . mondom e szavak csengenek füleimben és igazat adok az elnök urnak, hogy e napot husvét ünnepeként illenék megtartani. Reggel a templomban hallottuk az evangeliumot a dúsgazdag és a nyomorult Lázárról, mely átvitt értelmű vonatkozásaiban igen jól illik ide. Negyvennyolc előtt az ország nemesi osztálya hasonlitott az evangeliumi dusgazdaghoz s a jobbágyság az evangeliumi nyomorult Lázárhoz, melynek bizony még a lehulló morzsalékból sem igen jutott. 1848-ban ezen állapot megszünt, a Lázár jobbágy egyenlő lett jogokban a dúsgazdag nemességgel. Ennek az egyenlőségi vivmánynak az emléknapját üljük március 15 én mi magyarok. Amely magyar polgárember ezt a dicső emléknapot nem tartja érdemesnek megünnepelni, az nem érdemli meg, hogy a szabadság napja rásüt, mert az egy hazafiatlan nyomorult Lázár. — Dicsérem azokat, kik fölbirnak emelkedni annyira, hogy e nap jelentőségét felfogni képesek, s mint ilyenek azt hazafias lelkesedéssel megünnepelik. Isten éltesse mindnyáját.

A gyönyörüséges társadalom változatlan jókedvben egész reggelig együtt maradt.

Futtakon. A futtaki magyar olvasókör március 15-én szép ünnepélyt rendezett, melyen a környék magyar érzelmű közönsége is nagy számban vett részt. A megnyitó beszédet Mihálovits Sándor tartotta, szép szavakban emlékezvén meg a nap nagy jelentőségéről. Utána Schäffer Gusztáv szavalta el a „Talpra magyart“ nagy hatással. Palffy János (ó kéri) egy nagyon szép és minden tekintetben kitünően sikerült felolvasást tartott, a melyért az ünneplő közönség zajos ovatióban részesitette. Spinka Sándor szépen szavalta el a „Zászló“ cimű költeményt. Zwick Karoly a záró beszédet nagy tetszés között mondta el. Ezután tánc következett a mely reggeli 7 óráig tartott.

Baja középületeiről és számos magánházáról zászló lengett. A templomokban isteni tisztelet volt, a melyeken nagy közönség vett részt, valamint a negyvennyolcas honvédek egyesületeinek és egyéb testületeknek tagjai is.

Titelen. A titeli magyar királyi állami polgári és elemi iskola március 15-én az „Anker“ szálló nagytermében hazafias ünnepélyt rendezett a következő tárgysorral: Hymnus. Éneklik a polg. isk. tanulók. Iskolai jelenet 1848. március 15 én. Irta Tábori Robert. Személyek. Paulus Rubidus, tanár — Dietrich Rezső. Jenő, Imre, Béla, Árpád, Dezső tanitványai — Laczkovics Ervin, Bartolovics István, Brodi Lajos, Lévay Árpád, Klány Ferenc polg. iskolai tanulók. Sztropka Janó, pedellus — Erczegán Döme, Piroska, a leánya — Mayerhoffer Frida, el. isk. tan. Március 15-ike. Irta Ábranyi E.; szavalja Lévay Á. polg. isk. tan. A legszebb nap. Irta Versényi Gy.; szavalja Kollár L. el. isk. tan. Emlekezés március 15 éről. Irta és felolvassa: Tóth István tanár. Kuruc nóta. Éneklik a polg. isk. tanulók. Anya és gyermeke Szavalja Baderlitza Ida el. i. t. Márciusi dal. Irta Ábrányi E.; szavalja Jovanovics M. polg. isk. tan. Napoleon dal. Éneklik a polg. isk. tanulók. Magyar vagyok. Irta Pósa L.; szavalja Vigh Béla el. isk. tanuló. Világosnál. Irta Gyulai Pál; szavalja Laczkovics Ervin polg. isk. tan. Atyafi atyafi..! Éneklik a polg. isk. tanulók. Az ünnepélyen nagy számu közönség vett részt.

Szabadka. A magyar szabadság feltámadásának évfordulóját Szabadka város hazafias közönsége méltó módon ünnepelte meg. A polgári olvasokör társas vacsorát rendezett. A márciusi nagy napok emlékét Mérey Ágoston főgymnásiumi tanár méltatta, utána Gálfy György köszöntötte fel a kör buzgó elnökét ifj. Vojnits Sandor orsz. képviselőt. A szabadkai kereskedő ifjak társulata is megünnepelte a nagy napot. Beszédeket mondottak: Blau Geza dr., Lányi Mór, Kovács János. A szabadkai magyar asztaltársaság, és dijnok-egylet is ünnepelt. Az ipartestületi dalárda pedig kivonult a temetőbe és ott Paganini József sirját koszoruzta meg.

Ó-Becsén. Az ünnepélyt a „Magyar Népkör“ rendezte. Az ünnep szent misével kezdődött. Mise után a városháza disztermében, előkelő nagy közönség előtt az ünnepet Raisli Sándor alelnök nyitotta meg. Az ó-becsei polg. magyar dalkör a szózatot énekelte. Jankovits Jenő Tóth Kalmán „Előre“ cimű ódáját szavalta. Csupor Gyula remek beszédben emlékezett meg a nap jelentőségéről és az akkor szerepelt dicső honfiakról. Sági György földmives Pósa Lajos „Mi a haza“ cimű költeményét és végül a dalárda a „talpra magyart“ énekelte. Innen az ünneplő sereg a szabadságszoborhoz vonult, a hol Göndör Ferenc tanitó mondott igen szép beszédet. A beszéd után diszes koszorukat helyeztek a szobor talapzatára. Este társasvacsora volt a népkörben, az iparos olvasókörben és az Egyetértés körben.

Prig.-Szt-Iványon. A prig.-szt-iváni Kaszinó szépen ünnepelte meg hazánk szabadsága fogantatásának emléknapját, március 15-ét. Az ünnepély kezdetét este 7 órakor mozsárlövések jelezték, majd a „Rákóczy indulót“ harsogtatta az utcákon végig a helybeli tűzoltó zenekar. Ezután a Kaszinó téli kertté varázsolt, nemzeti szinű zászlókkal diszitett termeiben kezdetét vette az ünnepély, mely ének, alkalmi beszédek és szavalatokból állott. Az ünnepély után bankett volt, mely a reggeli órákig tartott.

Ujdonságok.

Kinevezés. A zombori pénzügyigazgatóság Fejes Antalt a kulai adóhivatalhoz dijtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Erdőtiszti kinevezések. A földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában az apatini erdőhivatal kerületébe Boksay Gusztáv erdészt főerdészszé, Lőfi Jenő erdészjelöltet pedig erdészszé nevezte ki.

Egyházmegyei hir. Jaszenovich Gergely Katymárról Csonoplára, Antalkovits Vilmos Csonopláról Katymárra kápláni minőségben áthelyeztettek.

Alapszabály-jóváhagyás. A földmivelésügyi miniszter a „Zenta vidéki halászati társulat“ alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Szabad lyceum. A szabad lyceum tegnapelőtt, vasárnap, tartotta cikluszáró előadását. Szmik Antal nagyérdekű felolvasást tartott a magyar háziipar diszitési motivumairól. Az előadás valósággal műélvezet számba ment, mert a felolvasás során országos hirű gyűjteményének ide vonatkozó szebbnél-szebb műtargyait mutatta be. Nők és férfiak egyaránt a legnagyobb elragadtatással szemlélték a gyönyörű himzéseket s a népies diszités egyéb remekeit. A csodálkozás és elragadtatás ujra és ujra hangosan jutott kifejezésre a közönség körében, valahányszor a kitünő szakférfiu gyűjteményének egy-egy remek példanyát felmutatta. Gazdagon láttuk itt képviselve az erdélyi és csángó, a tiszaháti, matyók, tuladunai, Duna—Tisza-közéről származó, valamint a szomszédos idegen nemzetiségek, sok rokonságot feltüntető népviseletének diszitési motivumait. Valóságos kaleidoszkopba illő változatossággal vonultak el szemeink előtt a remek öltözeti és diszitési tárgyak. Előbbiek között a debreceni szűr, a csángó és matyók melleny, az eszékvidéki ködmön, a szebbnél-szebb kötények, utóbbiak között a remek ágy- és asztaltakarók, asztalfutók, sirató kendők, vőfélykendők pazar és mindig izléses diszitéseikkel — tartották állandóan lekötve figyelmünket. Nem egy, igen nagy értékű műtárgyat is mutatott be. A bemutatást a magyar népies diszitésről, ennek fejlődéséről, alakulásáról tartott nagyérdekű fejtegetéssel kisérte. A tanulságos felolvasás a magyar nép nagy műizlését s átalakitó képességét kimeritő részletességgel tárgyalta. A magyar nép, mint egy kis sziget, körülvéve idegen nemzetiségű fajoktól, igen gyakran elfogadta ezeknek diszitési motivumait, de sohasem utánozta azokat szolgailag, hanem mindenkor a maga sajátos egyéniségének megfelelőleg alakitotta át. A diszitési motivumokat felolvasó három osztályba csoportositja: a növényi, állati és mértani formák csoportjába. A növényi motivumok közt különösen a virág nyer gyakori alkalmazást, mig a levél s a növény egyéb részei ritkán jelennek meg. A virágok közül a rózsával, tulipánnal és napraforgóval találkozunk leggyakrabban. A rozmarin szintén kedvelt diszitési motivum, a levelek közül pedig a tölgylevél. Az állatvilágból vett motivumok közül a kakas, bárány, szarvas szerepelnek leggyakrabban, mig a ló sajátságosképen egyáltalán nem szerepel. A mértani idomok, egyenes és görbe vonalak alakjában, a beosztás és szegélyezés kivitelében jutnak érvényre. A tudós előadó felolvasása végén utalt a magyar nép kiváló műérzékére s lelkes szavakban hivta fel hallgatóit s ezek közt különösen a szép számmal megjelent diszes hölgyközönséget, hogy a magyar háziipart pártfogásába vegye s ahol csak lehet, erkölcsileg és anyagilag támogassa. A másfél óráig tartó, kitünő szakértelemtől áthatott előadást hálás hallgatósága mindvégig feszült figyelemmel hallgatta s a disztingvált, finom modoru előadót előadásának befejeztével a szó szoros értelmében elhalmozta szeretete és elismerése jeleivel. — A szabad lyceum 1899—1900-ik évi ciklusainak ez volt utolsó előadása s mi — jövő számunknak tartván fenn, hogy e tárgyra még egyszer visszatérhessünk — már is örömmel regisztráljuk a teljes sikert.

Szinügyi bizottsági ülés. Városunk szinügyi bizottsága mult pénteken délután ülést tartott. A bizottsági tagok közül Kozma László, Grüner Samu dr., Alföldy Árpád dr. és Latinovits Szaniszló voltak jelen. A bizottság folyó hó 18-tól kezdve nyolc heti időtartamra átengedte a városi szinházat a szerb nemzeti szintársulatnak, a paholyok előjoga fejében a bérelt páholyok után külön-külön fizetendő 30 koronáért.

Zarándoklat Rómába. Az egész világ r. k. hivői ezen szent esztendőben, az örök városba, Rómába zarándokolnak. Zomborban is megindult már a mozgalom. Az árak rendkivül kedvezők. Jelentkezhetni a róm. kath. plébánián.

Posta segédtiszti vizsgák. Folyó hó 8—10-ig tartattak meg a helybeli posta és távirda hivatalban a posta és távirda segédtiszti vizsgák. A vizsgabizottság elnöke habodi Rétay Sándor posta és távirda tanácsos, tagjai Tibor Mihály posta és távirda felügyelő, Heisinger Antal posta és távirda főtiszt, György Vilmos posta és távirda fogalmazó és Szabadka Károly posta és távirda tiszt voltak. Vizsgára bocsájtatott 9 tanfolyam hallgató, kik közül 1 jeles, 3 jó, 2 elégséges eredménynyel vizsgázott. 2 pótvizsgára, 1 pedig a tanfolyam ismétlésére utasittatott.

Konyovits-féle ösztöndij. Zombor sz. kir. város tanácsa közbirré teszi, hogy a törvényhatósági bizottságnak 13/1900. sz. azon határozata, melylyel kimondatott, hogy a Konyovits sz. Mihajlovits Julia-féle ösztöndijalapitvány után kirótt birtokváltozási illetékek a jótékony célra való tekintettel elengedtetnek, folyó évi március hó 10-től számitott 30 napon keresztül Latinovits Szaniszló városi szenátor hivatalos helyiségében közszemlére van kitéve. Ezen határidő alatt a határozat megfelebbezhető.

A zombori első gőzmalom és fürdő-részvénytársaság közgyűlése. A zombori első gőzmalom és fürdő-részvénytársaság mult vasárnap tartotta VI. rendes közgyűlését, a melyen nagyszámu helybeli és vidéki részvényes volt jelen. A vékony nyereségnek egyedül a tartalék-alap örül, mert a 6900 korona haszonból 6060 korona oda kerül, a mely összeggel a tartalék-alap 16,600 korona lesz. Legnevezetesebb eseménye a mult év üzemének a malom rekonstrukciója. Az uj vezérigazgató, Belt Ferenc kezdeményezésére és kitünő modern tervei szerint a már meglevő berendezést uj rendszerűvé alakitották át és felemelték egyuttal a malom őrlőképességét napi 200 métermázsára. A rekonstrukció, a melyet házilag vittek keresztül, aránytalanul kis költséggel, minden tekintetben bevált. Igazgatósági tagokul Bárány Zsigmond, Belt Sebestyén, Bittermann Nándor, ifj. Bosnyák József, dr. Donoszlovits Vilmos, Hameder Károly és Spitzer Márk, a felügyelőbizottság tagjai dr. Bruck Ármin, Schlieszer Lázár és Zombocsevits György. Ritkán látni, különösen a vidéken, oly eleven közgyűlést, mint a milyen ez volt. Inditványok érkeztek be, a melyek fölött élénk eszmecsere fejlődött. Hallottunk a többi között egy-két olyan rögtönzést is, a melyeket szigoru pápaszemen keresztül nézve is, szónoki beszédnek kell nevezni. Interpellációk, szólásra jelentkezések, cáfolatok, elnöki csengetyű s ezekhez hasonló parlamentáris elemek szinezték a leirások és hozzáirások mérsékelt szórakozást nyujtó szárazságát. A közgyűlés az igazgatóság előzetesen benyujtott inditványára bizottságot küldött ki az alapszabályok módositására, mely tervezetét nemsokára egy rendkivüli közgyűlés elé terjeszti. Az uj igazgatóság — a névsora után itélve — erkölcsileg és anyagilag erős támasza lesz a vállalatnak és jogos a részvényesek reménye, hogy látnak még szép dividendát is.

Kamara-zene Zomborban. Ritka zenei műélvezetnek részese volt az a szép számu, előkelő közönség, amely a városháza nagytermét mult szombaton este megtöltötte. Városunk kiváló zeneművészei: Paul Kálmán, Krudy Géza, Vuits Péter és Csavojátz János kamara-zeneestélyt rendeztek a zeneművészet iránti lelkesedésből. Uttörők ők e téren és a zenekedvelő közönség osztatlan hálája és elismerése illeti meg. Egy városunkban eddig majdnem teljesen elhanyagolt és csak szűk körre szoritkozott téren léptek fel, mint kezdeményezők és az általános sikerből itélve: hiszszük, hogy az elvetett mag termő talajba hullott. Az estély programmja a következő volt: 1. Jadassohn Op. 10. Adagio mat non troppo. 2. Mendelssohn op. 44. Menuette un pocco allegretto. 3. Schubert op. 125. Allegro moderata. Scherzo. Allegro finale. Az első hegedűt Csavojátz János, a második hegedűt Vuits Péter, a mély hegedűt Krudy Géza, a gordonkát Paul Kálmán játszotta. Művészi, összhangzó játékuk nagy hatást keltett. Siri csendben, feszült figyelemmel hallgatta a közönség és igazi lelki gyönyörűséggel élvezte művészi varázsát. A műsor minden egyes pontja után lelkes taps és éljenzés hangzott fel. Amikor a szép sikerhez a magunk részéről is melegen gratulálunk, reméljük, hogy a művész társaság a megkezdett uton tovább haladva, még többször fogja művészetét közönségünknek bemutatni.

Állandó választmányi ülés. Városunk állandó választmánya péntek délután ülést tartott Hauke Imre polgármester elnöklete alatt a városháza kistermében. A bizottsági tagok közül Kupuszárevits Lyubomir esperes plébános, Falcione Gusztáv kereskedelmi tanácsos, Vukicsevics Péter, Pocskay Sándor, Gyurisits György, Dekker Pál, Latinovits Szaniszló és dr. Alföldy Arpád voltak jelen. Hauke Imre üdvözölvén a megjelenteket, minthogy állandó választmányi elnöki minőségben először szerepel, leteszi az előirt esküt. Az ülés tárgyát az országos képviselői választói joggal biró választók összeirása céljából szükséges bizottság megválasztása képezte. Elnökké: Dekker Pál, rendes tagokká: dr. Krónics István és Bittermann Nándor, póttagokká pedig: Vukicsevits Péter és Veszelovszky Péter lettek megválasztva. Az állandó választmány egyúttal utasitotta a megválasztott küldöttséget, a) hogy az összes jogosultakat, tekintet nélkül az előző évi jegyzékre, a felelősség terhével irják össze, b) hogy a választói jogosultság megállapitásánál a megelőző évi adót vegyék alapul, c) hogy az adó megnemfizetése akadályt nem képez, d) hogy minden egyes választó nevét, foglalkozását és életkorát a legpontosabban vegyék fel és hogy az összeirást azonnal kezdjék meg. A jegyzőkönyv hitelesitésére Falcione Gusztáv és Vukicsevics Péter küldettek ki.

Okuli. Itt az ideje, hogy vig puskaropogás ébresztgesse téli álmából a rég nyugvó természetet. Tegnapelőtt volt „Okuli", mely nevezetes napja a vadászembernek. Estenden odaáll ezután a vadász a vágásba és előre tartott puskával lesi, várja a szalonkák huzását. Nincs oly poétikus fajtája a vadászatnak, mint a szalonkales, melynek legjobb ideje a holdvilágos este. Vár, vár a vadász türelmesen a vágásban, egyszerre hangzani kezd távolról: kluk, kluk! Szinte lázba esik ilyenkor Nimród utódja és rátészi sebesen ujját a puska ravaszára, azután föltartott fejjel fülel a magasba, a hol a szalonkák huznak. Gyorsan oda lő közibük és hull a vadász áldás szaporán. Az őszi szalonkavadászat már nem ily poétikus. Vadásznyelven szólva „klopfolás"-sal kell akkor kirebbenteni a bokrokból a szalonkát, mely még jó darabig ide-oda futkos a földön, csak azután száll fel a magasba, hogy keze ügyébe essék a vadásznak.

Halálozás. Csihás Ferenc földbirtokos f. hó 16-án, rövid szenvedés után, életének 47-ik és házasságának 23-ik évében Baján elhunyt. Az elhunytnak f. hó 15-én, délután 3 órakor dolga volt a rendőrkapitánynál, hol azonban rosszul érezte magát és midőn kivezették a folyosóra, itt hirtelen összeesett: agyszélhűdés érte, mely a derék és munkás férfiunak életét másnap hajnalban kioltottta. Halálának hirére a casino és polg. olvasó-egylet, nemkülönben a bajai kereskedelmi- és iparbank, melynek Csihás Ferenc igazgatósági tagja volt, kitűzték a gyászlobogót. Temetése vasárnap délután nagy részvét mellett folyt le. Halála vármegyénk előkelő kiterjedt családját boritotta gyászba. Áldás emlékére!

Hitelesitési eljárás. Az ujvidéki törvényszék értesitése szerint az ó-becse-török-becsei ut áthelyezésére vonatkozó térképek és az ujabb kiosztások hitelesitési eljárása április hó 6. és 7. napjain lesz. Az érdekeltek ez alkalommal tehetik meg panaszaikat. Későbbi panaszok nem vétetnek figyelembe. A hitelesitési eljárás O-Becse községházánál lesz a mondott napokon megtartva.

Gyászhir. Boros (Weindl) Kálmán, a zombori pénzügyigazgatóság számellenőre folyó hó 18-án hosszas szenvedés után, életének 40 ik évében elhunyt. A szeretett tisztfár elhunyta alkalmából a pénzügyigazgatósági számvevőség tisztikara a következő gyászjelentést adta ki: „A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség igaz mély kartársi részvéttel jelenti, hogy szeretett kartársa Boros (Weindl) Kálmán m. kir. pénzügyi számellenőr folyó évi március hó 19-én reggeli 5 órakor életének 40-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Szeretett kartársunk földi maradványai folyó hó 21-én d. u. 4 órakor fognak a gyászházban (bajai-ut 419. sz.) a r. k. vallás szertartásai szerint beszenteltetni és a szent Rókusról cimzett temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1900. évi március hó 19-én. Áldás emlékére!" — A mélyen sujtott család a következő gyászjelentéssel tudatja a szomoru hirt: „Megtört szivünk legmélyebb fájdalmával tudatjuk, hogy felejthetlen jó férjem, illetve atyánk, vőnk, testvérünk, sógorunk és nagybátyánk Boros (Weindl) Kálmán m. kir. pénzügyi számellenőr folyó évi március hó 19-én reggeli 5 órakor életének 40-ik, boldog házasságának 9-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Felejthetetlen drága halottunk hült tetemei folyó évi március hó 21-én d. u. 4 órakor fognak a gyászházban (bajai-ut 419. sz) a r kath. szertartás szerint beszenteltetni és a szent Rókus temetőben örök nyugalomra tétetni. Lelke üdveért az engesztelő szentmise-áldozat pedig ugyan e hó 24 én d. e. fél 9 órakor fog a helybeli r. kath. templomban az Úrnak bemutattatni. Zombor, 1900. évi március hó 19-én. Legyen nyugalma csendes! Emléke áldott! — Boros Kálmánné szül. Revisnyei Reviczky Irén, özvegye. Gizella, Aranka, gyermekei. Tápay Lajosné sz. Weindl Ilka, Krieg Károlyné sz. Weindl Gizella, testvérei. Özv. Deogáró Zsigané és gyermekei, unokatestvére. Tápay Gyula, öccse. Krieg Margitka, huga. Revisnyei Reviczky Ádám és neje szül. Horváth Erzsébet, apósa, illetve anyósa. Tápay Lajos, Krieg Károly, Revisnyei Reviczky Ödön és neje sz. Tamássy Vilma, Revisnyei Reviczky Gyula, özv. Pigay Laszlóné sz. Revisnyei Reviczky Laura, Revisnyei Reviczky Endre, sógorai és sógornői.

Megvadult bika. Pénteken a reggeli órákban egy nekivadult bika rohant be városunkba a szivaci uton. A bősz állat rémes orditással rohant végig a szivaci uton. Szerencsére még igen kevesen jártak az utcán, akiknek sikerült a rohanó állat elől a házakba menekülni. Gradinácz Ráda zombori lakos mit sem sejtve lépett ki házából, egy zsák burgonyával a vállán, hogy a hetipiacra menjen. Alig lépett ki az utcára, a bőszült bika reá rohant, felöklelte és szarvainál fogva a magasba dobta. Az eséstől eszméletét vesztett és törött tagokkal a földön heverő embert még lábaival is össze-vissza taposta, majd szédületes gyors futással a város felé iramodott. A rohanó állatot rémülettel nézte a nép és senki sem merészelte megfékezni. Thurszky Jenő rendőrfőkapitányunk éppen hivatalába indult. Mikor az uj templom előtti térre ért és észrevette a nagy veszedelmet, rögtön bérkocsira ült és a rendőrségre vágtatott, a honnan alig néhány perc alatt öt fegyveres rendőrrel a helyszinére jött. A rendőrök eleinte szuronyszegezve álltak a bősz állat utjába, de csakhamar belátván, hogy a bikát nem fékezhetik, Rezsitska Pal, Allaga István gyalogrendőrök és Brkits rendőrőrmester két puskalövéssel a bikát leteritették és igy ártalmatlanná tették. Ezer szerencse, hogy a rendőrség olyan gyorsan jelent meg a helyszinén. A bősz állat már az ujtemplom előtti téren volt, a honnan ha meg nem gátolják, a népes Kossuth Lajos-utcában és a piacon, ahol már a piaci nép nagy tömege volt jelen, kiszámithatlan szerencsétlenségek történhettek volna. Ezt háritotta el rendőrségünk, a miért elismerés — és nem amint nálunk már bevett szokás, fitymáló kritika — illeti meg. A megvadult bika O-Szivac községé és a péntekre virradó éjszakán szökött el a csordáról.

Műkedvelői előadás Bács-Szt-Tamáson. A bács-szent tamási magyar „Műkedvelők köre" a nagyvendéglő szinpad helyiségében, a szegényházi betegek fölsegélyezésére, szini előadással egybekötött jótékonycélu, zártkörü táncvigalmat rendezett. Szinre került először a „Handwerksbursch" cimű vigjáték 1 felvonásban. Azután „Egy szerencsétlen flótás" cimű vigjáték 2 felvonásban. Mind a két darab jól megkacagtatta a közönséget. Előadás tekintetében az összes szereplők csaknem kivétel nélkül meglepő bűséggel és biztossággal forogtak a szinpadon. Bátran el lehet mondani, hogy a „Műkedvelők köre" valóban élvezetes estét szerzett. Maga a szinpad diszitése s a szereplők jelmeze is teljesen kielégitő volt. Előadás után tánc következett s a fesztelen mulatság reggelig tartott. Császka György kalocsai érsek 50 koronával járult a bevétel gyarapitásához, dr. Révay Tibor kalocsai érseki irattáros 2 koronát küldött. Felülfizettek: Dungyerszki Miléva 4 kor., Dungyerszki Nesztor 4 kor., Ivanits Izidor 2 kor., Barakovits Lajos 2 kor., dr. Friedmann Ede 1 kor. 40 fillér, Dungyerszki Bogdán 2 kor., Leszkovácz N., Alexievits Mirkó, Jankovits Ilia, Bálizs Mihály Gy., Pongrácz István, Epstein Adolf 1—1 korona, Gavanszki Milan, Bálizs István S., Matoss János, Baisz Ferenc 60—60 fillér, Petróczki János 40, Spekl Peregrin 20 és Móró Lázárné 20 fillért. Fogadják érte szives köszönetünket. Végül megemlitem, mit talán előbb kellett volna tennem, hogy a szindarabnak minden tekintetben való sikere első sorban is Kvanduk János r. k. káplánnak köszönhető, a ki ügyes vezetésével és fáradságot nem ismerő kitartásával már hetek óta buzgólkodott a darabok begyakorlásával. Fogadja érte a közönségnek igaz elismerését. H

Halálozás. Klein Salamon, a zentai izr. hitközség főrabbija szombaton délután meghalt. Az elhunyt, a közel egy félszázadon át volt lelkipásztora a hitközségnek, széles látókörü, nagy tudásu férfiu volt. Számos vallási és bölcseleti művet irt, a melyek nemcsak az országban, de a külföldön is becsülést és tiszteletet szereztek nevének. A hitközség, a melynek élén állott, mindig szeretettel és meleg ragaszkodással csüggött fenkölt gondolkodásu lelkipásztorán, a kinek hazafias szellemtől áthatott beszédei mindenkor mély hatást gyakoroltak hallgatóira. Hirtelen halála nemcsak hitközségének tagjait boritotta gyászba, de mély részvétet keltett a többi vallásfelekezetek körében is, a melyek egyaránt tiszteltek a tudós főrabbit.

Házasság. Nikolits Radivoj m. kir. honvéd főhadnagy mult szombaton vezette oltárhoz Szabadkán Haverda Ella kisasszonyt, Haverda Mátyás főgymnásiumi igazgató leányát.

Az iskolai gyűjtések ellen. Sipos Orbán Biharvármegye tanfelügyelője a következő megemlitésre méltó rendeletet adta ki: Valamennyi állami, községi és magánjellegű népoktatási intézetnél alkalmazott tanitók és igazgatóknak! Értésemre esett, hogy egyes tanintézeteknél az a szokás divik, hogy a tanitók születés- és nevenapjára a tanintézetekben rendezendő ünnepélyek alkalmával a gyermekek rendszerint a tanitó kartársa, vagy más által önkéntes adakozásra szólittatnak fel, mely erkölcsi kényszer alatt álló önkéntes adakozás rendszerint a gyermekek nevelésére káros hatással jár, amennyiben azoknál, a kik adakozásra egyáltalában nem képesek, a megszégyenitést, azoknál pedig, a kik áldozhatnak, — társaival szemben a jogot, — mindkét esetben pedig a szülőknél a tanitóra nézve nem a legjobb benyomást ébreszti fel; miért is elvárom a közvetlen felügyeletem alatt álló tanitóktól, hogy a saját jól felfogott érdekükben is tartózkodjanak az ilyen ünneplésektől, mert a legelső alkalommal kénytelen lennék az ily szokások megszüntetésére szigorubb intézkedéshez nyulni.

Sertés zárlat föloldás. A városi rendőrfőkapitány közhirré teszi, hogy a sertésvész miatt a város egész területére folyó évi február hó 17-én elrendelt zárlatot feloldotta és ennek folytán folyó hó 19. napjától kezdődőleg további intézkedésig ugy a sovány, mint a hizott sertések is akadály nélkül a város határából ki, valamint a vészmentes szomszéd községekből is engedély nélkül ugy a heti, valamint az országos vásárokra is felhajthatók és a közös legelőre is kihajthatók.

Baleset vagy bűntény? A felső-szt-ivániak most nem fogynak ki a szenzációkból. Csak nem rég esett meg a hires szent iváni farsang és már ujabb eset ád okot az izgalomra. A napokban Kanász János ottani gazdaembert a falu alatt elvonuló vizzel telt árokban halva találták. Kanász aznap kocsin utazott Jankovácra és pénzt vitt magával; midőn az árokban holttestét megtalálták, már a pénz nem volt nála, a kocsit és lovakat pedig az árroktól nem messze találták meg, ezért valószinű, hogy Kanász bűnténynek esett áldozatul, de az sem kizárt dolog, hogy Kanász részegen lefordult a kocsiról és ugy fulladt az árokba, a nála volt pénzt pedig elverhette Jankovácon.

Halálozás. Özv. Mihits Jakabné sz. Schwesner Teréz folyó évi március hó 18-án délután 1 órakor életének 72 ik évében elhunyt. Temetése tegnap délután ment végbe. Béke hamvaira!

Pénzhamisitók. Lapunk mult számában már emlitettük, hogy a csendőrség Garán egy három tagból álló pénzhamisitó bandát tartóztatott le. Garai levelezőnk erről a következőket irja lapunknak: A banda tagjai között két garai és egy zombori ember volt. Alapos a gyanu, hogy itt egy kiterjedtebb és szervezett pénzhamisitó bandával van a csendőrségnek dolga. A hamis pénzverőket a csendőrség hajnali egy órakor lepték meg munkaközben, épen midőn a gép fölállitásánál voltak elfoglalva. A gépet szintén lefoglalták. Hamis pénzt azonban nem találtak náluk, de azért nagyon valószinű, hogy a legutóbbi időben a környékünkön nagyon is elszaporodott hamis egykoronások tőlük származnak.

Magyar Nemzet politikai napilap lapunk mai számában közölt hirdetésére különösen felhivjuk lapunk t. olvasóinak szives figyelmét. A „Magyar Nemzet" főszerkesztője Jókai Mór és Beksics Gusztáv, felelős szerkesztője Adorján Sándor. Kiadótulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. t.

NYILTTÉR.*)

Köszönetnyilvánitás.

Alulirott a **„NEMZETI" baleset biztositó részvénytársasag** szegedi főügynökségénél **Trischler Péter** ur által 1899. év december hó elején **egy kisorsolással egybekötött életbiztositast kötöttem 2000 koronára,** melyre dacára annak, hogy csupán az első negyedévi dijrészletet fizettem ki, az 1900. év február hó 24-én d. u. 4 órakor megtartott kisorsolás alkalmával 10291. számu kötvényem mint nyerő kisorsoltatott.

Fent nevezett intézet igazgatósága nekem a kétezer korona összeget, kötvényfeltételeik értelmében a mai napon készpénzben kifizette.

A **„NEMZETI"** baleset biztositó részvénytársaság tekintetes Igazgatóságának ezen előzékeny és gyors eljárásáért ezennel a nyilvánosság előtt is köszönetemet fejezem ki.

Kelt Budapesten, 1900. február 27-én.

Előttünk mint tanuk előtt:
Soltész Sándor s. k.
Bródy Imre s. k.

Kiváló tisztelettel
Schönberger József s. k.,
b.-csabai kereskedő.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2219. szám.
1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Feketehegy községben üresedésbe jött községi irnok állásának betöltése céljából pályázatot nyitok.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben 600 korona.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy saját-kezűleg irt, a vármegyei 6/1886. sz. szabályrendeletnek megfelelőleg felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi április hó 10-ig** annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitűzetni.

Bács-Topolyán, 1900. évi március hó 2-án.

Császár,
főszolgabiró.

Olcsó bevásárlási forrás.

Túlhalmozott árúraktár folytán, a mai naptól kezdve

mélyen leszállitott árakon

hozom árúimat forgalomba.

Különösen **kelengye berendezéseknél,** vagyis nagyobb bevásárlásoknál **felette nagy engedményeket** adok.

Tisztelettel

özv. Pock Lászlóné,

üveg-, porcellán-, lámpa- és china-ezüst-raktára **Zomborban.**

*—1

Zongora eladás.

Egy jó karban levő

ZONGORA

átköltözködés folytán 3—2

jutányos áron eladó.

Hogy hol? megmondja a kiadóhivatal.

Kiadó ház.

A Juhász-utcában a 151. számu ház május 1-től bérbeadandó. Felvilágositást ad a jelenlegi lakó, vagy **Neskovits János** háztulajdonos **Szóntán.** 2—2

256. szám.

kig. 1900.

Hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegyebeli Kis-Kér községe egy artézi kutat furatni szándékozván, felhivatnak a vállalkozni óhajtók, hogy irásbeli zárt ajánlataikat **folyó évi április hó 1-éig** alulirott elüljárságnál nyujtsák be. Az ajánlatban pontosan kiteendő:

1. Az igényelt munkadij nagysága furási méterenként:

a) azon esetben, ha vállalkozó a szükséges műszereket, anyagot, ugy munkaerőt maga állitja;

b) azon esetben, ha vállalkozó csak a szükséges műszereket és anyagot állitja;

c) azon esetben, ha vállalkozónak a műszereket, anyagot és munkásokat a község állitja.

2. Az alkalmazandó csővek átmérője s az óránkénti vizszállitási képesség.

A községi elüljáróság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson s a kiszemelt vállalkozó tartozik a letesitendő szerződés megkötésére az erre vonatkozó felhivás vételétől számitandó két hét alatt a községi elüljáróságnál jelentkezni.

A szerződési feltételek a hivatalos órák alatt alulirott elüljáróságnál betekinthetők.

Kis-Kér, 1900. évi március hó 3-án.

Korbai Pál, jegyző. 3—3 **Hartmann,** II. biró.

1362. szám.

tkvi 1900.

Árverési hirdetmény.

Plavsits Tómóné szül. Doits Julka végrehajtatónak Natyfinszki Dusán végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében.

1. **Az 1900. évi május hó 7-ik napján délután 3 órakor** a zombori kir. törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen árverés alá bocsáttatik a zombori kir. törvényszék területén lévő s Zomborban fekvő, a zombori 756. számu betétben Natyfinszki Dusán tulajdonául bejegyzett A. † 1. sorsz. a. foglalt 16122. hr. számu 1 hold 605 □ öles szántóra a C. 13—14. sorszám alatt Natyfinszki Demeter és neje Rákits Julka javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog sérelme nélkül 600 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik, még pedig oly módon, ha azért ez összeg erejéig igéret tétetik, ellenkező esetben eme jog mellőzésével nyomban elárverezhető lesz.

2. Ezen árverésen a fent körülirt ingatlan a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

3. Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1900. évi február hó 15-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter, kir. törvszéki biró.

Könyvelő kerestetik,

ki a magyar, német és szerb nyelvet beszéli és a magyar és német irásban jártas és könyvelői minőségben már alkalmazva volt. Ajánlatát fizetési igényei kitüntetésével és bizonyitványaival ellátva küldje be.

Gerber Nándor

sörfőzde

3—3 Ó-Becse.

2218. szám.

1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járásához tartozó Bács-Feketehegy községben üresedésbe jött községi orvosi állásnak betöltése céljából pályázat nyittatik.

Ezen állás javadalmazása:

I. A községi pénztárból évnegyedes előleges részletekben 1000 korona.

II. Trachomások gyógykezeléséért negyedévenként előleges részletekben a községi pénztárból 1934/1895. kgy. szám alatt jóváhagyott szabályrendelet alapján 200 korona.

III. A látogatási dij a megválasztandó orvos és a község között egyezségileg fog megállapittatni, addig is azonban a megválasztott orvos az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg nappal 60 fillér, éjjel 1 korona látogatási dij és vényirásért 40 fillért szedhet.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy folyamodványaikat az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. (1883. évi I. t. c. 8. §) értelmében felszerelve, hozzám **1900 évi április hó 15-ik napjaig** annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitűzetni.

Bács-Topolyán, 1900. évi március hó 15-én.

Császár,

főszolgabiró.

1778. sz.

tkvi 1900.

Hirdetmény.

Felső-Kovil község telekkönyvi betétei az 1886 XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t.-cikkek és az 1897. évi 47,532. számu igazságügyminiszteri Utasitás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólitással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17 §-ai alapján — ide értve e §-oknak az 1889 XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészitését is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket; azok pedig, akik valamely tehertétel átvitelének az 1886 XXIX. t. c. 22. § a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. § a és az 1897. évi 47,532. számu igazságügyminiszteri Utasitás 71. §. 4 pontja s 83. § a alapján való mellőzését megtámadni kivánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis *1900 évi szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag* a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az e meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után inditott kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. § ainak eseteiben — ide értve az utóbbi § nak az 1889. XXXXIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészitését is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kivánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hóalatt, vagyis *1900. évi szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag* a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelte után ellentmondásuk nem fog többé figyelembe vétetni;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontlban körülirt eseteken kivül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat, vagy az 1886 XXIX. t. c. 12. § a alapján történt felvétel esetén jogaikat általában bármily irányban, különösen a miatt is, mert valamelyik telekkönyvezetlennek vélt, de tényleg más község telekkönyvébe fölvett ingatlan a tényleges birtokos nevére Felső-Kovil község betétjeibe az 1886 XXIX. t. c. 12 §-a alapján tehermentesen felvétetett (39,813/1899 I. M. rendelet I. 5. pontja), sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis *1900. évi szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag* nyujtsák be, mert e meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes utján, és csak az idő közben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okirtokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzététetik, hogy Felső-Kovil község eddig vezetett telekkönyve hatályon kivül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése 1900. évi február hó 28-ik napjától kezdve az 1855. évi december 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek szabályai értelmében történik.

Kelt Titelen, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál, 1900. évi február hó 28-án.

Lestyánszky Pál, kir. járásbiró.

3—3

Eladó.

Riparia Portalis gyökeres és sima vesszők, Riparia Portalisra készitett gyökeres oportó (kék Portugizi) fásojtványok.

Rupestris Monticola sima és gyökeres vesszők, Rupestris Monticolára készitett világos fehér (rakszőlő), Kadarka, olasz rizling és Muscat Lunel sima zöld ojtványok.

Készpénzfizetés mellett igen jutányos árak, fajtisztaságért, alany és nemes vesszőre egyaránt, valamint az ojtványok tökéletes forradásáért teljes anyagi felelőséget vállal

Tavasy Lajos

bortermelő

3—1 **Bezdánban.**

177. szám.

1900.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az ujvidéki tek. kir. járásbiróság 1899. évi 7387. számu végzése következtében dr. Balla Aladár ujvidéki ügyvéd által képviselt Lakits és Balla ujvidéki cég javára Rettich István és neje bezdáni lakosok ellen 139 frt 52 kr és járulékai erejéig 1899. évi julius hó 19 én foganatositott kielégitési végrehajtás utján felülfoglalt és 1219 kor. 84 fillérre becsült bor, sör, pálinka, hizott sertések, zsir, butor- és ágynemüekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbiróság 1899 évi V. 7169/6. számu végzése folytán 279 kor. 04 fil. tőkekövetelés, ennek 1899. évi május hó 31-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 92 kor. 94 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Bezdánban alperesek lakásán leendő eszközlésére *1900-ik évi március hó 31-ik napjának délelőtti 9 órája* határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zomborban, 1900. évi március hó 14-én.

Cservenka Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Sima szőlővessző eladás.

Gróf Chotek Rezső futtaki szőlőtelepén a következő faju szőlővesszők eladók:

Mézes fehér	**ezre**	**12**	**korona**
Chasselas fehér	„	**12**	„
Barducis	„	**14**	„
Thomery	„	**14**	„
Bulchery	„	**14**	„

normális mértékben, mig a készlet tart.

Megrendelések az uradalmi igazgatósághoz **Futtakra** (Bács-Bodrogh megye) cimzendők. 3—3

14354. sz.

tkvi 1899.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Simits Berits Szóka végrehajtatónak Topálov Nikola végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Zomborban fekvő, a zombori 690. számu betétben foglalt 1/5 részben Topálov Nikola, 4/5 részben Guczunya Tó-áné Kelits Milka nevén álló A I. 1. sor, 1364. hr. 300 □ öl kert, 2 sor 1365. hr. 133. ö. i. számu ház és 120 □ öl beltelekre — tekintettel az 1881. 60. t. c. 156. § ának c) pontjára — az árverést 720 forintban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az *1900. évi március hó 31-ik napján délután 3 órakor* a telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 ik évi november hó 1-én 3333. sz alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1899. évi december hó 31-én.

A zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter, kir. tszéki biró.

Bérleti hirdetmény.

A Rádfai gazdaság, a pécsvaiszlói országut mellett, Baranya-Baksa község határában, mintegy 1767 (1200 □ öles) hold, tulnyomólag szántóföld, f. évi október 1-től fogva 6 vagy 12 évre bérbeadó.

Bővebb szóbeli értesitéssel szolgál vállalkozóknak **Lösch János** uradalmi felügyelő **Siklóson** vasárnapi, szerdai és pénteki napokon a délelőtti órákban vagy bármikor irásban.

3—2

Eladó üzlet.

Bács-Topolyán, a piactéren, a községháza átellenében egy igen jó forgalmu s még uj berendezésű (volt Rekvényi Imre-féle)

rövidáru- és füszerkereskedés

előnyös feltételek mellett a **házzal együtt szabad kézből eladó.**

Tudakozódhatni alulirottnál, Cservenkán, bárki kivánságára a helyszinén, B.-Topolyán.

Cservenka, 1900. március 3-án.

4—4 **Schumacher Károly.**
(Arany János-utca.)

Pályázati hirdetmény.

A „Bács-petrovoszellói keresztény népbank részvénytársasághoz“ egy **segédkönyvelő** kerestetik évi 600 korona fizetés mellett, aki a könyvelői állás megüresedése esetén előléptetésre is számithat. Ajánlatok kellőleg felszerelve, **folyó hó 30-áig** az intézet cimére beküldendők.

Bács-Petrovoszellón, 1900. március hó 15-én.

2—1 **Dr. Sztárcsevics,**
igazgató.

Hirdetmény.

Az első vaskuti segélyszövetkezet igazgatósága, a felügyelő-bizottsági tagokkal egyetemben, március hó 5-én tartott gyűlésén átvizsgálta a szövetkezet 1899-ik évi zárszámadását, azt helyesnek találta és határozott: I. Az **évi közgyűlés március hó 22-én reggeli 10 órakor** leszen megtartva, melyre az összes részvényesek meghivatnak. II. A közgyűlés tárgyai a következők: a) A gyűlési elnök és jegyző választása. b) Igazgatói és felügyelő-bizottsági jelentés a lefolyt üzletévről. c) A zárszámadási mérleg bemutatása és esetleg a fölmentés megadása, nemkülönben a tiszta jövedelem elosztása feletti intézkedés az alapszabályok 25. § a értelmében. d) Aligazgató, igazgatósági tagok, póttagok és cégjegyzők választása. e) A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesitésére választatik két tag a részvényesek sorából.

Végül intézkedett alulirott igazgatóság és felügyelő-bizottság, hogy a kereskedelmi törvény 243. §. 2. pontjában követelt összes zárszámadási okmányok, melyek részletesen és tüzetesen átvizsgáltattak, 8 napon át a szövetkezet helyiségében közszemlére kitétessenek.

Kelt Bács-Vaskuton, 1900. évi március hó 5-én.

Pilger Nándor,
igazgató.

3—3

Vagyon. **Zármérleg** az első vaskuti segélyszövetkezettől 1899 évi január 1-től december 31-ig. **Teher.**

	frt	kr		frt	kr
Egyenleg 1899. évi december hó végén .	358	84	Részvénytőke-számla s kamatok . . .	44114	98
Kötvényekben	111008	—	Betétek számlája a tőkésitett kamatokkal	52741	56
Ingatlan (ház)	1650	—	Visszleszámitolási számla	12900	—
Butor és felszerelések értéke 20% levonása után a használatért	206	16	Alaptőke-számla	2290	40
			Tartalékalap számla	393	81
			Tiszta nyeremény 2235 részvény közt felosztva á részvény 35 kr	782	25
	113223	—		113223	—

Pilger Nándor s. k., igazgató. **Szauter Gyula s. k.,** szövetk. jegyző. **Stehli Sebestyén s. k.,** pénztárnok. **Raile Ferenc s. k.,** pénztárnok.

A fő- és segédkönyvekkel összeegyeztetvén, összhangzó és helyesnek találtatott.

Bács-Vaskuton, 1900. évi március hó 5-én.

Raile Antal s. k., fel biz. tag. **Grünfelder Ferenc** s. k,. fel. biz. tag. **Krisztmann István** s. k., fel. biz. tag.

1800. szám.
kig. 1900.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi december hó 21-én 2329. közgy. számu határozatával Pivnica községében az ottani községházának átalakitása, valamint levéltári, anyakönyvi és pénztári helyiségekkel való kötelező kibővitése elrendeltetett.

Az árlejtési feltételek a következők:

1. Ezen épitmények vállalkozás utjáni biztositása végett a hódsághi főszolgabirói hivatalban ezennel **1900. évi március hó 25-ik napjának délelőtti 10 órájára** kitűzött csakis irásbeli zárt ajánlatok elfogadása mellett árlejtés fog tartatni.

A községházának átalakitási és kibővitési költségei 13419 frt 41 kr, azaz 26838 korona 82 fillérben vannak előirányozva.

Az irásbeli zárt ajánlatokban kiemelendő és hangsulyozandó, hogy ajánlattevő az árlejtési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

2. Vállalkozni szándékozók a kellő időben beadandó irásbeli zárt ajánlatukhoz az előirányzati összegnek megfelelőleg 10%-nyi bánatpénzt és pedig 1341 frt 94 krt, azaz 2683 korona 88 fillért készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban csatolni tartoznak.

3. Az épitési tervek és előméret, költségvetések, ugy az árlejtési feltételek a hódsághi főszolgabirónál a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

4. Vállalkozóval az árlejtés eredményéhez képest kötendő szerződés a községre nézve csakis a vármegyei törvényhatósági bizottságnak jóváhagyása után lesz kötelező.

5. Az árlejtés eredményéhez képest a község a vállalkozónak a községi pénztárból a fizetéseket következő részletekben tartozik teljesiteni és pedig: 1/4 részt, ha az uj épület falai ablakmagasságban lesznek, 1/4 részt, ha az épület tető alatt lesz, 1/4 részt, ha az épület kész, az utolsó 1/4 részt akkor, ha a tervszerűen felépitett épület a tekintetes vármegyei hatóság szakközege által felülvizsgáltatik, illetőleg utófelülvizsgáltatik és az épület ellen kifogás nem emeltetik.

Az összes munka teljesitésének határidejéül 1900. évi október hó 15-ik napja tűzetik ki.

6. Vállalkozó köteles a feltételeket és terveket pontosan betartani.

7. A bánatpénz a tekintetes vármegyei hatóság által történt felülvizsgálat, illetve utófelülvizsgálat alapján csak külön utalvány alapján lesz kifizetendő.

8. Lekötelezi magát vállalkozó a tervezett épületeket a kitűzött határidő alatt tervszerűleg tökéletesen helyreállitva átadni.

9. A különféle épitőanyag szállitásáról és napszámosokról köteles vállalkozó saját költségén gondoskodni.

10. Vállalkozó beleegyezését adja, hogy bánatpénze saját kárára és veszélyére gyümölcsöztetés végett a hódsághi takarékpénztárban elhelyeztessék.

11. Az épitési szerződés kötéséhez, mellékleteihez, árlejtési jegyzőkönyvhöz, valamint a kiállitandó nyugtatványokra szükséglendő szabályszerű bélyegeket, illetőleg ezek költségeit vállalkozó sajátjából tartozik viselni.

12. Az épités teljes épségeért a vállalkozó a felülvizsgálat, illetve utófelülvizsgálattól számitandó egy évig jótállni tartozik, mely idő alatt köteles mindazon hiányokat, melyek nem rendes elhasználás folytán, hanem hiányos munka, vagy rossz és hibás anyag, vagy általában a vállalkozó hibája miatt az épületen keletkeztek, saját költségén kijavittatni, mert ellenesetben a hiányok vállalkozó terhére és veszélyére pótoltatni fognak és az ebből származó költségek vállalkozó biztositékából, illetve bánatpénzéből lesznek fedezendők.

13. Az épitési tervek és költségelőirányzatokért a szakértőnek eddig összesen fizetett összeget köteles a vállalkozó megtériteni, illetőleg ezen összeg követeléséből leszámittatni fog.

14. A főszolgabiró föntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők között szabadon választhat és az épitkezési munkálatokat olyan vállalkozónak is kiadhatja, kinek ajánlata ugyan magasabb, de személyében nagyobb biztositékot talál.

Kelt Hódsághon, 1900. évi március hó 5-én.

3—3 **Szemző Károly,**
főszolgabiró.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

10926. szám.
alisp. 1900.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhirré tétetik, hogy az alább megnevezett munkák biztositása céljából **folyó évi március hó 29-ik napján (csütörtök) reggeli 9 órakor** a vármegye székházának kistermében zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli versenytárgyalás fog tartatni, a melyre a vállalkozni kivánók ezennel meghivatnak.

A biztositandó munkák a következők és pedig:

1. Az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut 90460—94655 kilométer köz tti szakaszának, az ugynevezett zentai csárdai Ingótégla utnak kaviesos műuttá leendő átépitése.
Előirányzott költség 53577 korona 46 fillér.
Leteendő bánatpénz 2680 korona.
Elkészitési határidő a munkaátadás napjától számitott 4 hónap.

2. A bács-földvári ferenc-csatornai törvényhatósági töltés-utnak habverés ellen védmunkálata
Előirányzott költség 1160 korona 63 fillér.
Elkészitési határidő az átadás napjától számitott 8 hét.
Leteendő bánatpénz 58 korona.

3. Az uj b-dék—zsablyai törvényhatósági közut Zsablya előtti szakaszán létesitendő áteresz és a kapcsolatos utfeltöltés.
Előirányzott költség 3485 korona 17 fillér.
Leteendő bánatpénz 175 korona.
Elkészitesi határidő a munkaátadás napjától számitott 8 hét.

4. Az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut kongótéglával fedett járek—temerini szakaszának fentartásához szükséges évi 100,000—150,000 drb kongótéglának szállitása 1900-ik évtől kezdve 3, esetleg 6 évre.
Leteendő bánatpénz 600 korona.

Tudnivalók:

Az évenként szállitandó mennyiség minden év április hó 1-éig vállalkozóval közöltetni fog.

Azon esetben, ha a vállalati évek bármelyikében az ut javitásának szüksége nem forogna fenn, vagy az előző évből fenmaradt készlet a tényleges szükségletet fedezné és igy megrendelés nem tétetnék, ebből vállalkozó kártéritési igényt nem támaszthat.

Továbbá, amennyiben a hozzávetőleg megállapitott mennyiségen felül még nagyobb mennyiség szükségeltetnék, vállalkozó megrendelesre azt is a vállalati egységárért szállitani köteles.

A szállitangó tégla mérete 20/10/5 centiméter. Az ajánlatban az egységár 1000, azaz egyezer darab után teendő ki.

5. A zombor—bezdáni törvényhatósági közuton, mely kongótéglával van burkolva, szükséges évi kijavitási, illetve átrakási munkálat.
Az évi munkának átlaga 4000—6000 □ méter.
Egységár az eddigi vállalat szerint □ méterenként 28 fillér.
Leteendő bánatpénz 200 korona.

6. Az ujvidék—szegedi törvényhatósági közut kongótéglával burkolt járek—temerini szakaszán szükséges évi kijavitási, illetve átrakási munkálat.
Az évi munkálat átlaga 4000—6000 □ méter.
Egységár az eddigi vállalat szerint □ méterenként 28 fillér.
Leteendő bánatpénz 200 korona.

A tényleg végzendő munkamennyiség évenként május hó 15-ig fog vállalkozóval közöltetni.

Mindkét utóbbi munkára az ajánlat 1—3, esetleg 6 évre tehető.

Azon esetre, ha a vállalati évek bármelyikében utjavitási munka nem rendeltetnék meg, ebből folyólag vállalkozó kártéritésre igényt nem tarthat; amennyiben pedig a hozzávetőleg megjelölt mennyiségen felüli munka rendeltetnék meg, vállalkozó azt is köteles a vállalati egységár mellett elvegezni.

Ezen felsorolt munkákra vonatkozó irásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző, vagyis vállalkozni kivánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlatok egységi és összes vállalati árak és pedig az utóbbiak, — ugy számokkal, mint betűkkel is kiirandók és a melyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztositék készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és névértékig terjedő árkelet szerint számitott elfogadható értékpapirokban okvetlenül csatolandó és **folyó évi március hó 28-ik napjának délutáni 5 órájáig** a vármegye alispánjára cimezve nyujtandók be.

Versenyzők ajánlatukhoz a kőfajból megfelelő és pecséttel ellátott mintaköveket, illetve a szállitandó kongótéglából mintatéglát tartoznak bemutatni és amennyiben ezt elmulasztják, ugy ajánlatuk figyelembe nem fog vétetni

Az ajánlatok ugy adandók be, hogy mindegyiknek boritékára a szükségesek, vagyis az ajánlattevő neve és lakhelye, továbbá amire az ajánlat tétetik és végre a bent levő bánatpénz összege világosan feljegyzendők, megjegyeztetvén, hogy a kitett határidőn tul beérkező, vagy az előirt kellékeket bármi tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Azok, kik a felsorolt vállalatra a nyilvános szóbeli versenytárgyalás utján kivánnak pályázni, kötelesek az illető vállalatra nézve fentebb kikötött biztositékot a szóbeli árlejtést megelőzőleg lefizetni, különben az árlejtésben részt nem vehetnek.

A szóbeli árlejtés megkezdése előtt az abban résztvenni szándékozók tartoznak kijelenteni, hogy az illető vállalatra vonatkozó részletes árlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzati okmányokat tökéletesen ismerik, mig az irásbelileg pályázók ezen kijelentést ajánlatukban kötelesek megtenni.

A letett biztositékot a vállalkozó a megajánlott és elfogadott vállalati összeg 10%-nak megfelelőleg kiegészíteni tartozik.

Végül megjegyeztetik, hogy a vonatkozó részletes árlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok az államépitészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1900. évi március hó 5-én.

Alispán helyett:

2—2 **ifj. Vojnits István,**
vármegyei főjegyző.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és kőnyomdájából.